

Riu Foix

Cubelles

Ubicació

Comarca:	Garraf
Lloc/Adreça:	Cubelles
Emplaçament	El riu Foix discorre de nord a sud per la meitat est del terme municipal
Alçada:	2
Coordenades:	
Latitud:	41.20022
Longitud:	1.67538
UTM Est (X):	388934
UTM Nord (Y):	4561830

Classificació

Número de fitxa	08074 - 34
Àmbit:	Patrimoni natural
Tipologia	Zona d'interès
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Malgrat que el seu estat va millorant any rere any, es pot considerar que el riu Foix presenta unes aigües de poca qualitat
Protecció	Legal
Observacions protecció:	PEIN, Decret 328/1992, de 14 de desembre
Accés	Fàcil
Ús actual:	Social
Titularitat	Pública
Titular:	ACA
Autoria de la fitxa	Xavier Esteve i Gràcia
Data de registre de la fitxa:	ds., 23/02/2019 - 01:00

Descripció

El riu Foix neix a la serralada Prelitoral, als relleus de la serra de la Llacuna; travessa la depressió del Penedès i desemboca a la mar prop de Cubelles (Garraf), després d'haver-se obert pas a través del muntanyam calcari de la serralada Litoral. Al llarg dels seus prop de 50 Km de longitud travessa diversos termes municipals. Li són tributàries la riera de Pontons i la de la de Marmellar, ambdues per la dreta, i la riera de Llitrà per l'esquerra. En el seu recorregut destaca el pantà de Foix.

Pel que fa al seu pas per Cubelles, el riu entra en el terme municipal pel nord-est, prop de Can Cucurella i baixa en sentit nord-sud fins a la seva desembocadura, a tocar del límit oriental del nucli de Cubelles. El seu cabal, ja de per sí intermitent com correspon al règim mediterrani, està sotmès a la regulació efectuada pel pantà, situat només 1,5 Km al nord del límit del terme. El llit del riu és rocós en el tram més muntanyós i està excavat a les argiles curs avall. Hi abunden els còdols.

Observacions:

Altre nom donat al riu: La Riera

Les coordenades del punt que indica aquest riu corresponen a un punt central dins del terme municipal

Història

Segons Xavier Miret (1990), en base a un estudi documental, aquest riu era conegut localment amb em topònim de "la Riera" almenys des del segle XVI.

El curs del riu va ser utilitzat històricament per a la construcció de molins fariners a la seva riba (Carbonell, 1996; Palau, 1988). A Cubelles se'n coneixen diversos, alguns dels quals malauradament ja han desaparegut. És el cas dels molins de la Palma, de Baix, d'en Cucurella, de l'Estaper, de la Mata, el Nou, i el del Salze.

Tot i que el seu cabal, com hem dit és molt irregular, es coneixen alguns episodis històrics de grans riuades, com els registrats el 29 de setembre de 1950, el 23 de setembre de 1874, el 19 d'agost de 1921, que pràcticament han desaparegut amb la finalització, el 1928 de la construcció de la presa del pantà. Malgrat això encara hi ha alguns episodis, menys violents, com els de les riuades del 10 d'octubre de 1994.

Aquest curs fluvial en tot el seu recorregut dins el municipi excepte el tram que va entre el Salze i la carretera C-31, ha estat dotat de diferents figures de protecció natural. Així s'inclou dins l'àmbit de les Serres del litoral central (ES5110013), espai de la Xarxa Natura 2000 declarat lloc d'importància comunitària (LIC) i zona d'especial protecció per a les aus (ZEPA). S'inclou dins l'Espai Natural del Foix (dins el PEIN, Decret 328/1992, de 14 de desembre), amb Pla especial de delimitació aprovat definitivament el 14 de desembre de 2004 (DOGC núm. 4296 del 07/01/2005). Està inclòs a l'Inventari de les zones humides de Catalunya elaborat per la Direcció General de Medi Natural de la Generalitat de Catalunya (Codi 10001701 Desembocadura del riu Foix). Presenta varis hàbitats d'interès comunitari, d'acord amb la Directiva 92/43/CE, de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestre. I a més a més aquest espai té una gran importància com a refugi i zona de pas per als ocells en migració.

Algunes de les aus que de les que es poden gaudir entorn el riu, i especialment a la seva desembocadura són dues espècies de gavià (l'argentat i el fosc), diverses espècies de gavina (la vulgar, la capnegra i la corsa), el xatrac becllarg, el corb marí gros i l'emplomallat, la baldriga balear, el coriol comanegra, els martinet blanc i ros, l'ànec collverd, l'esplugabous, el bernat pescaire, etc. Curs amunt també no és difícil divisar rapinyaires diürnes com les àguiles cuabarrada i pescadora, i amb més sort fins i tot algunes nocturnes, com mussols, òlibes o el duc. A l'aiguabarreig de la desembocadura s'hi poden trobar peixos com la llissa vera, el llobarro i l'anguila.

Pel que fa a la vegetació, al tram alt, on l'aigua hi és present de manera més irregular, el bosc mediterrani (predominat pel pi blanc amb presència d'alzines, garric i margallons) arriba fins al mateix límit del llit del riu, si bé es constata la presència esporàdica de freixers, àlbers, tamarius, etc. A la zona de la

desembocadura hi podem trobar joncs (marí i boval), canyissars i prats de gramínies.

Bibliografia

- BAYER, X.; GUASCH, C. (2001) "La desembocadura del riu Foix i la seva fauna", Anuari Grup d'Estudis Cubellencs Amics del Castell. Cubelles: Grup d'Estudis Cubellencs Amics del Castell. p.66-67.
- CAPDET, F. (2003) "El riu Foix i el seu pantà", Anuari Grup d'Estudis Cubellencs Amics del Castell. Cubelles: Grup d'Estudis Cubellencs Amics del Castell. p.5-52.
- CARBONELL, V. (1996) "Notícia dels molins fluvials del Penedès (Barcelona)", Miscel·lània Penedesenca, 24: 115-137. Vilafranca del Penedès: Institut d'Estudis Penedesencs.
- MIRET, X. (1990) Els noms de lloc del terme de Cubelles. Cubelles: Ajuntament de Cubelles.
- PALAU, S. (1988) "Inventari de molins fariners al riu Foix", Miscel·lània Penedesenca, 12: 255-286. Vilafranca del Penedès: Institut d'Estudis Penedesencs.
- VIRELLA, J. (1966) "Apuntes del Excursionismo Local - Los Molinos de la Ribera del Foix". Setmanari "Villanueva y Geltrú". 3-8-1966.

